

RAAP België - Rapport 31

**Plangebied Kasterstraat te Anzegem
(gemeente Anzegem)**

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2016 J 241

R A A P

Nazareth
2016

Colofon

Opdrachtgever: Wingman vastgoedontwikkeling
Lavoordestraat 33 A
8750 Wingene

Titel: Plangebied Kasterstraat te Anzegem, gemeente Anzegem
Archeologienota Archeologisch vooronderzoek
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2016 J 241

Status: concept

Datum: 12/12/2016

Auteur: A.E.M. Van de Water

Projectcode: 2016 J 241

Bestandsnaam: KAZA

Projectmedewerker: C. Ryssaert

Bewaarplaats documentatie: RAAP België,
Steenweg Deinze 72,
9810 Nazareth

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA
Steenweg Deinze 72
9810 Nazareth
telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99
E-mail: raap@raap.be

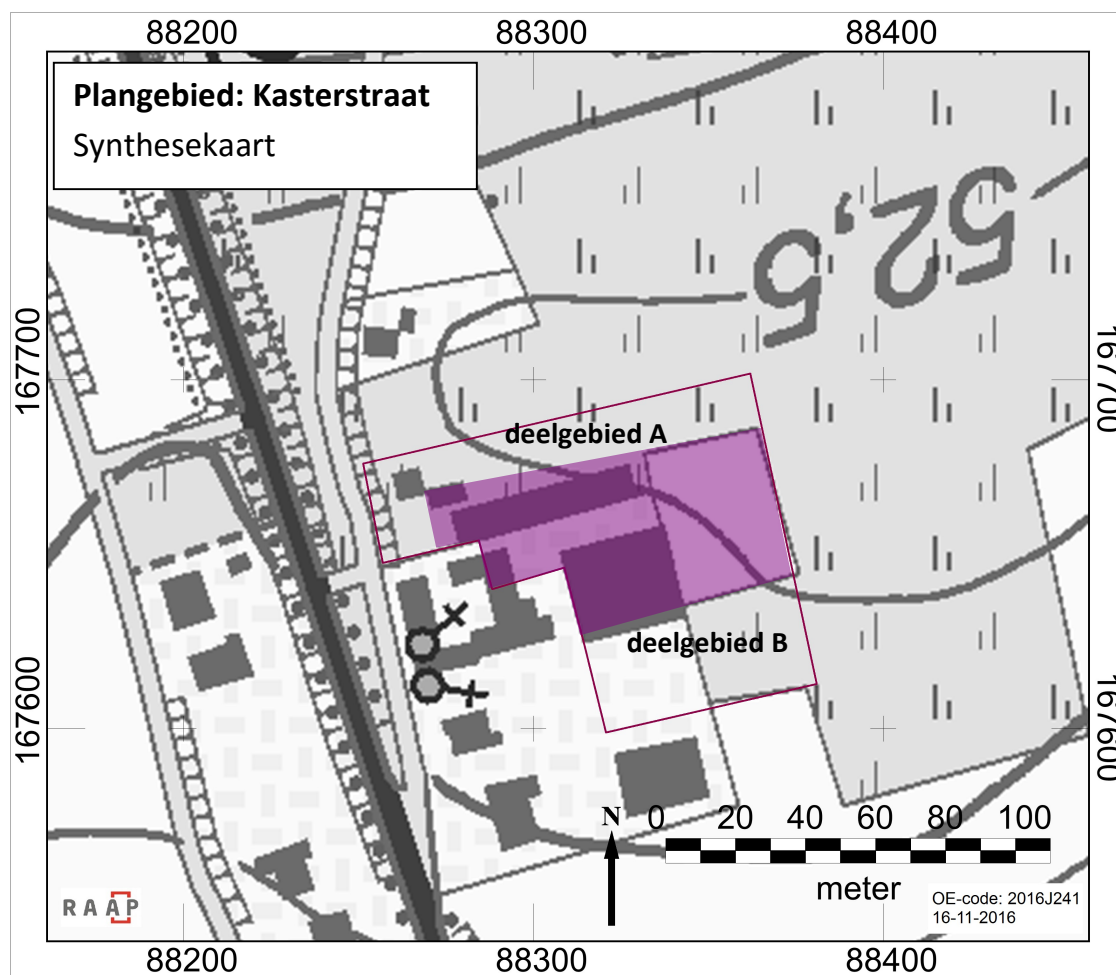
© RAAP België bvba, 2016

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Administratieve gegevens

- naam plangebied: Kasterstraat
- plaats: Anzegem
- gemeente: Anzegem
- provincie: West-Vlaanderen
- toponiem: Kerremansstraat / 's Herenbaan
- oppervlakte plangebied: ca. 0,75 ha
- Bounding box in lambertcoördinaten (X/Y):

X: 88.250	Y: 167.703
X: 88.381	Y: 167.598

figuur 1 Situering van het totale plangebied op de topografische ondergrond. Het plangebied is paars omlijnd waarbij de verstoorde (en niet nader te onderzoeken zone) licht paars is ingekleurd.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

In het plangebied van de Kasterstraat te Anzegem, gemeente Anzegem wordt in opdracht van Wingman vastgoedontwikkeling een herontwikkeling voorzien. Ten behoeve van het planvoornemen en het verkrijgen van goedkeuring van het verkavelingsplan heeft RAAP België een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd. Door het planvoornemen kunnen immers archeologische vindplaatsen bedreigd worden.

Het doel van dit archeologisch vooronderzoek was na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Hierbij zijn gegevens verzameld over geografische, landschappelijke en de archeologische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed en welke maatregelen er dienen te worden genomen in functie van eventueel verder onderzoek van archeologische gegevens.

Omwille van onderstaande redenen (paragraaf 2.2 en volgend) wordt geconcludeerd dat voor het plangebied geen verder onderzoek (al dan niet) met ingreep in de bodem noodzakelijk is. Zodoende kan het archeologische onderzoekstraject met de archeologienota van het bureauonderzoek afgerond worden.

2.2 Aanwezigheid en waardering van de archeologische site

In het kader van het bureauonderzoek zijn geologische, bodemkundige, historische en archeologische gegevens gecombineerd. Uit de analyse bleek het volgende:

- Het centrale gedeelte van het plangebied is in het verleden reeds diep geroerd door de bouw en het gebruik van een boerenerf. Eventuele aanwezige archeologische vindplaatsen zullen hierbij verstoord geraakt zijn. Dit gedeelte van het plangebied wordt in het kader van eventueel vervolgonderzoek niet meegenomen. Noordelijk en zuidelijk van deze verstoring resten nog twee delen van het plangebied die mogelijk nog een onderzoekspotentieel kennen. Het betreft deelgebied A (noordelijke zone) en deelgebied B (zuidelijke zone). Deelgebied A heeft een oppervlakte van ca. 1.130 m² (ca. 113 bij 10 m) en deelgebied B heeft een oppervlakte van ca. 2.600 m² (ca. 34,5 bij 74 m). Zie figuur 1.
- Het plangebied ligt op een oude heuvelrestant / rug ten noorden van vlakte van de Schelde (afstand van ruim 1 km). De diepere ondergrond van het plangebied wordt gekenmerkt door Tertiaire afzettingen behorend tot de Formatie van Kortrijkse, lid van Aalbeke. Het zijn mariene afzettingen die vooral worden gekenmerkt door een stugge ontkalkte klei. Holocene afdekking bestaat uit eolische afzettingen van zand en/of silt. De bodems binnen het plangebied bestaan uit droge zandleembodems met een duidelijke profielontwikkeling (B horizont).
- Het plangebied kenmerkt zich verder door een ongestapeld landschap. Archeologische vondsten en grondsporen kunnen voorkomen vanaf maaiveld, maar zullen pas goed lees- en interpreteerbaar zijn vanaf top van de C horizont. De diepte van de eventueel aanwezige vondsten- en/of sporenlaag kan op basis van de beschikbare data (nog) niet bepaald worden.

- Binnen het plangebied zijn tot op heden geen archeologische vondsten gedaan. Noch zijn er tot op heden onderzoeken uitgevoerd die hieromtrent meer informatie kunnen opleveren. Op enige afstand van het plangebied (enkele 100'en m en verder) zijn in de CAI enkele objecten opgenomen. Het betreft vondstmeldingen van losse vondsten van vuurstenen objecten, aardewerk of van historische bebouwing.
- In de noordwestelijke hoek van het plangebied ligt een molen. Deze molen dateert uit de 18de eeuw, maar er zijn vermeldingen van een molen ter plaatse vanaf de 16de eeuw. De bijhorende bebouwing lag (volgens de cartografische bronnen) ten zuidwesten van het plangebied.
- Vanaf het midden van de 20ste eeuw is het centrale gedeelte van het plangebied bebouwd geraakt. Door de aanleg, bouw en verplaatsing van verschillende agrarische bijgebouwen, stallen en/of loodsen is ter plaatse een diepe grondroering ontstaan. Deze moderne ingrepen hebben de top van het bodemprofiel en de zich daarin bevindende archeologische resten verstoord.

Deze analyse en het algemeen verwachtingmodel voor het Vlaamse zandleemgebied leidt ertoe dat binnen het plangebied een hoge verwachting geldt voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen vanaf maaiveld. Daarbij kunnen op basis van het uitgevoerde vooronderzoek niet met voldoende zekerheid uitspraken gedaan worden over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed.

2.3 Impactbepaling

2.2.1 Omvang van het vervolgonderzoek

Een gedeelte van het plangebied is in het verleden reeds diep geroerd. Eventuele aanwezige archeologische vindplaatsen zullen hierbij verstoord geraakt zijn. Dit gedeelte van het plangebied wordt in het kader van eventueel vervolgonderzoek niet meegenomen.

De te onderzoeken deelgebieden betreffen deelgebied A (noordelijke zone) en deelgebied B (zuidelijke zone). Deelgebied A heeft een oppervlakte van ca. 1.130 m² (ca. 113 bij 10 m) en deelgebied B heeft een oppervlakte van ca. 2.600 m² (ca. 34,5 bij 74 m). Zie figuur 1.

In de deelgebieden A en B zullen de volgende bodemverstorende activiteiten ontplooid worden: (Figuur 2)

- Het plangebied zal in één fase bouwrijp gemaakt worden. Dit houdt in dat de openbare ruimte (wegen en paden) aangelegd wordt inclusief de riolering en de kabels en leidingen die in de weggoffer dan wel direct erlangs zijn voorzien. De kabels en leidingen komen op een afstand van 8, 9 en 11 m uit de geprojecteerde rooilijnen te liggen. De impact op de bodem bestaat uit het vergraven van de bodem ten behoeve van een leidingsleuf. Deze zal naar verwachting ca. 60 cm breed zijn en een diepte bereiken van maximaal 80 cm. De riolering zal binnen de grenzen van de wegen komen te liggen. Rekening houdend met het gewenste verval en de aankoppelpunten zal de nieuwe riolering komen te liggen in rioolsleuven van 1,5 tot 2,3 m breed en maximaal 1,6 m diep. Zie ook Figuur 2.
- De geplande woningen zullen niet onderkelder zijn. Fundering zal minimaal zijn, maar het is nog onduidelijk of gewerkt wordt met een sleuffundering dan wel boor- of heipalen. In elk

- geval zal de fundering moeten reiken tot een vorstvrije diepte (minimaal 80 cm beneden maaiveld). De omvang (oppervlakte) is -gezien de planfase- nog niet te bepalen.
- In het noordelijke gedeelte van het plangebied is langs de ontsluitingsweg tevens twee zones met groenvoorziening en waterberging voorzien. De wadi en de grachten worden ontgraven tot maximaal 1,7 m beneden maaiveld en beslaat een totale oppervlakte van ca. 100 m². De groenvoorziening is enerzijds rondom de molen (molenbiotop) en anderzijds een speelveld. De groenvoorziening bestaat uit het inzaaien met gras en een randbeplanting (middels hagen en/of kleine struiken). Langs de ontsluitingswegen worden tevens 22 bomen geplant.

figuur 2 Verkavelingsplan. Bron: bvba Landmeter Bart Degezelle, 16-11-2016.

Momenteel is er enkel sprake van een voornemen tot verkaveling. Dit houdt in dat gedetailleerde informatie over bouw-, funderings- of aanlegwijze van de woningen ontbreekt. Hierdoor is evenmin gedetailleerde informatie beschikbaar over de feitelijke impact van het planvoornemen op de ondergrond. Het uitwerken van deze detailinformatie wordt opgepakt zodra het verkavelingsplan door de bevoegde instanties is goedgekeurd en bekrachtigd. De inrichting van het plangebied (kavels, openbare ruimte, groenvoorziening) is echter wel reeds bekend alsook de algemene principes van de geplande bebouwing.

2.2.2 Mogelijke effecten van werkzaamheden op archeologische vindplaatsen

2.2.2.1 Effecten door uitgravingen

De potentiële effecten op archeologie zijn groot, maar zijn tevens afhankelijk van de voorziene grondwerken, de mate van bodemverstoring in het verleden. De grootste bodemingrepen zullen plaatsvinden bij de graafwerkzaamheden ten behoeve van de vuilwater- en hemelwaterafvoer en waterberging. Hierbij worden verstoringsdieptes bereikt van 1,7 m beneden maaiveld. De uitgravingen die noodzakelijk zijn voor de fundering van de nieuwe ontsluitingswegen reiken tot maximaal 0,6 m beneden maaiveld. De geplande woningen zullen niet onderkelder zijn. Fundering zal minimaal zijn, maar het is nog onduidelijk of gewerkt wordt met een sleuffundering dan wel boor- of heipalen. In elk geval zal de fundering moeten reiken tot een vorstvrije diepte (minimaal 80 cm beneden maaiveld).

2.2.2.1 Effecten door wijziging grondwatertafel

De bodemingrepen behoeven naar verwachting geen bemaling en er worden verder geen constructies gemaakt die een barrière kunnen vormen voor het grondwater. De wijzigingen aan de bodem en de waterhuishouding zijn uiterst beperkt in grootte en diepte waardoor het effect naar verwachting beperkt tot onbestaand blijft.

2.2.2.1 Effecten door deformatie

Naast uitgravingen zijn lokaal ook ophogingen en funderingen voorzien, waardoor lokaal vervormingen kunnen optreden in de ondergrond. Door de samenstelling van de ondergrond, de horizontale homogeniteit en de afdekkende laag wordt echter aangenomen dat deze effecten in het gebied beperkt tot onbestaand zullen zijn.

2.4 Bepaling van de maatregelen

Het plangebied heeft een totale oppervlakte van 0,75 ha, maar het centrale gedeelte is bebouwd en verstoord. Hierdoor blijven twee van elkaar gescheiden zones over met een archeologisch potentieel: een noordelijke zone van 1.130 m² en een zuidelijke zone van 2.600 m².

De landschappelijke ligging op de top van een heuvel is opvallend, wat de kans op (steentijd)sites vergroot. Eveneens was een windmolen op het terrein gelegen. Er blijft echter onzekerheid over de bewaringstoestand van eventuele aanwezige archeologische sporen of vondstenconcentraties. De kans wordt groot geacht dat door erosie en recente landbouwactiviteiten de bodem sterk is verstoord. Hierdoor wordt geen verder onderzoek aanbevolen.

In principe zou de aan- (of af-)wezigheid van archeologische sites met aanvullend archeologisch geverifieerd moeten worden, echter de potentiële kenniswinst voor deze beperkte (en versnipperde) deelgebieden staan niet in verhouding tot de eventueel noodzakelijke kosten van archeologisch (voor)onderzoek.

Het uitvoeren van aanvullend archeologisch (voor)onderzoek wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

3 Programma van maatregelen

Niet van toepassing